
KONSTITUCIONĀLĀS TIESĪBAS

Papildināts un pārstrādāts izdevums

Jānis Pleps | Edgars Pastars | Ilze Plakane

Jānis Pleps, Edgars Pastars, Ilze Plakane. Konstitucionālās tiesības

Papildināts un pārstrādāts izdevums
Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2014. – 448 lpp.

Korektores Liēna Henke, Agija Kalme
Māksliniece Dita Pence
Maketētājs Kornēlijs Briedis

© Jānis Pleps, 2014
© Edgars Pastars, 2014
© Ilze Plakane, 2014
© Signe Terihova, Rādītāji, 2014

© Latvijas Vēstnesis, 2014

Izdevējs LATVIJAS VESTNESIS

Bruņinieku iela 41, Rīga, LV-1011
tālr. 80006000

ISBN 978-9984-840-29-1

4. Konstitucionālās tiesas spriedumu sekas. Par neapstrīdamu ir atzīts princips, ka konstitucionālās tiesas spriedumi ir nepārsūdzami un vispār-saistoši, ja vien pats konstitucionālās tiesas modelis vai konkrētā gadījumā īstenojamā kontrole negroza šos principus. Piemēram, preventīvās kontroles gadījumā tiesas spriedums tiešas sekas rada tikai attiecībā uz valsts varas institūcijām vai arī – Francijas Konstitucionālās padomes lēmumam formāli ir ieteikuma raksturs, lai gan konstitucionālajā praksē šie lēmumi atzīti par saistošiem. Tiesas spriedums lielā mērā ir atkarīgs arī no iesniegtā pieteikuma un tajā ietvertās prasības formulējuma, tomēr tiesa nav cieši ar to saistīta un var pat paplašināt prasījuma robežas.¹³³⁷ Spriedumi, kas taisīti konkrētās kontroles ietvaros, var būt *erga omnes* vai *inter partes*. Pirmajā gadījumā sprieduma spēks nozīmē, ka šāds spriedums ir saistošs pilnīgi visām, ne tikai lietā iesaistītajām personām. Otrajā gadījumā spriedums ir saistošs tikai iesaistītajām pusēm. Latvijas Satversmes tiesas likuma 32.pantā spriedumiem ir nostiprināts *erga omnes* princips neatkarīgi no tā, kāda kontroles veida kārtībā lieta ierosināta. Atkarībā no brīža, kad spriedums stājas spēkā, respektīvi, vai tam ir atpakaļejošs spēks vai ne, var izdalīt divus sprieduma veidus: *ex tunc* un *ex nunc*. Pirmajā gadījumā spriedumam tiek piešķirts spēks jau no atceltā akta spēkā stāšanās dienas: tas anulē visas tās darbības, kas veiktas uz atceltā akta pamata. Sprieduma nolēmumu daļu var izteikt ļoti sarežģīti, ne tikai atzīstot par atbilstošu vai neatbilstošu kādu tiesību normu. Satversmes tiesas praksē sastopami gadījumi, kad tiesa spriedumā nosaka to, kā interpretēt kādu tiesību normu,¹³³⁸ izvirza kādu nosacījumu tiesību normas spēkā esamībai¹³³⁹ vai pat atjauno kāda spēku zaudējuša likuma darbību.¹³⁴⁰

IV. Tiesnešu tiesiskais statuss

Tiesu varas formēšanās ir ārkārtīgi sarežģīts jautājums, jo tieši šī procedūra ir viens no tiesu varas normālas funkcionēšanas priekšnoteikumiem. Tiesnešu iecelšanai ir jābūt kā kompromisam, jo tiesnešiem jābūt profesionāliem, ar nevainojamu reputāciju un neatkarīgiem no to iecelēja.

¹³³⁷ Pastars E. Prasījuma robežu ievērošana Satversmes tiesā. *Jurista Vārds*, 2007. 31.jūlijs.

¹³³⁸ Satversmes tiesas 2006.gada 6.februāra spriedums lietā Nr.2005-17-01.

¹³³⁹ Satversmes tiesas 2003.gada 6.oktobra spriedums lietā Nr.2003-08-01.

¹³⁴⁰ Satversmes tiesas 2005.gada 16.decembra spriedums lietā Nr.2005-12-0103.